

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра прикладної психології та логопедії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

Олена РЕВУЦЬКА

«30» серпня 2019 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПРАКТИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ В
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ (ВИРОБНИЧА)**

Галузь знань: 01 Освіта

Спеціальність: **016 Спеціальна освіта**

Освітньо-професійна програма: **Логопедія. Спеціальна психологія**

Освітній ступінь: **бакалавр**

форма навчання: **денна, заочна**

© 2019-2020

Робоча програма практики «Педагогічна в спеціальних закладах (виробнича)» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта, розроблена на основі положень «Про проведення практики студентів Бердянського державного педагогічного університету», «Про організацію освітньої діяльності в БДПУ», «Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у БДПУ», «Про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті», «Про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті», наскрізної програми практики, 14 с.

Розробники: Ганна ЛОПАТІНА, Олена РЕВУЦЬКА, Євгенія ЛИНДІНА, Наталія АНАСТАСОВА, Ганна МИЦИК.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри прикладної психології та логопедії

Протокол від «30» серпня 2019 року № 2

Завідувач кафедри
прикладної психології та логопедії

_____ (підпис)

(Олена РЕВУЦЬКА)
(прізвище та ім'я)

Гарант освітньої програми

_____ (підпис)

(Ганна ЛОПАТІНА)
(прізвище та ім'я)

«30»серпня 2019 року

ВСТУП

Практика педагогічна в спеціальних закладах (виробнича) у цілеспрямованому процесі професійної підготовки майбутнього вчителя-дефектолога (логопеда) є ланкою, яка поєднує теоретичне навчання у закладі вищої освіти і самостійну роботу в спеціальних школах та навчально-реабілітаційних центрах. Практика педагогічна в спеціальних закладах (виробнича) тісно пов'язаний зі змістом дисциплін професійної та практичної підготовки, тому під час практики створюються умови для реалізації засвоєних фахових знань у практичному процесі відповідних закладів, що дає змогу розвинути у здобувачеві не лише уміння, але й сформувати основні навички корекційно-розвиткової роботи з дітьми, які мають порушення психофізичного розвитку.

Під час практики здобувачі вищої освіти глибше засвоюють теоретичні положення, які отримали у процесі навчання; ознайомлюються з організацією діяльності спеціальних закладів освіти: особливостями зарахування учнів (вихованців) до спеціальних шкіл, навчально-реабілітаційних центрів, їх режимом роботи, формами організації освітнього процесу, забезпеченням системного кваліфікованого психолого-педагогічного супроводу дітей із складними порушеннями з урахуванням стану їх здоров'я, зокрема, особливостями психофізичного розвитку; специфікою побудови корекційно-розвиткової роботи тощо.

За період практики здобувачі вищої освіти відвідують різні корекційно-розвиткові заняття (уроки) відповідно до видів порушень розвитку учнів (вихованців), що проводиться з предметно-практичного навчання, лікувальної фізичної культури, ритміки (логоритміки), соціально-побутового або просторового орієнтування, розвитку мовлення (формування вимови і мовлення), розвитку слухового (слухо-зоро-тактильного), зорового сприймання з метою корекції первинних і вторинних порушень розвитку; виховні заходи. Паралельно із цим вони мають можливість допомогти вихователю або вчителю-дефектологу у підготовці та проведенні виховного заходу, корекційно-розвиткового заняття (уроку), екскурсії, гри тощо. Вони повинні працювати над виготовленням наочних посібників, необхідних для освітнього процесу, організувати дітей з порушеннями психофізичного розвитку до різних форм діяльності, допомагати спеціалістам у проведенні індивідуальної та мікрогрупової роботи з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, в організації корекційно-розвиткових занять (уроків), консультативної допомоги батькам дітей тощо.

Практика педагогічна в спеціальних закладах (виробнича) триває впродовж *4 тижнів – для денної форми навчання та 2 тижнів – заочної.*

Методичне керівництво практикою здійснюють викладачі кафедри прикладної психології та логопедії. Практична діяльність здобувачів вищої освіти здійснюється за індивідуальним планом, який розробляється кожним здобувачем вищої освіти перед практикою і затверджується викладачем кафедри, відповідальним за її проведення. Хід і результати роботи фіксуються у щоденнику педагогічної практики. Після проходження практики організується її обговорення спільно з методистом закладу спеціальної освіти.

МЕТА ПРАКТИКИ: спостереження за діяльністю вчителя-дефектолога, вихователя в спеціальних школах та навчально-реабілітаційних центрах; ознайомлення, вивчення анамнезу, проведення спостереження за поведінковими проявами дітей з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема, порушеннями мовленнєвого розвитку; організація діагностичного обстеження дітей з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема, порушеннями мовленнєвого розвитку, визначення причин порушень інтелектуальної та емоційно-вольової сфери, ознайомлення з особовими справами дітей; визначення напрямів корекційно-розвиткової роботи; аналіз оптимальних умов, форм і методів навчання з урахуванням освітніх потреб учнів (вихованців) спеціальних закладів освіти.

ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ:

- ознайомлення зі спеціальними закладами освіти для дітей із порушеннями психофізичного розвитку;
- спостереження та аналіз діяльності вчителя-дефектолога та вихователя спеціального закладу освіти для дітей із порушеннями психофізичного розвитку; ознайомлення з роботою медичного персоналу, вчителя-логопеда та психолога;

– аналіз специфіки організації освітнього процесу в спеціальних школах та навчально-реабілітаційних центрах для дітей з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема, порушеннями мовленнєвого розвитку; вивчення планування (календарного, тематичного, перспективного), конспектів проведення різних видів корекційно-розвиткових занять (уроків) з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку;

– проведення аналізу корекційно-розвиткових занять (уроків) з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема, порушеннями мовленнєвого розвитку спільно з педагогами закладу і керівником практики;

– знайомство з діагностичними програмами та методиками вивчення дітей із порушеннями психофізичного розвитку дошкільного і шкільного віку;

– відвідування та аналіз виховних заходів у спеціальних школах та навчально-реабілітаційних центрах для дітей з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема, порушеннями мовленнєвого розвитку;

– розроблення та проведення корекційно-розвиткових занять (уроків), виховних заходів; виготовлення наочного та роздаткового матеріалу;

– надання практичної допомоги вчителям-дефектологам та вихователям у роботі з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема, порушеннями мовленнєвого розвитку.

Практика педагогічна в спеціальних закладах (виробнича) має на меті формування у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти таких **компетентностей** згідно з вимогами освітньої програми:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ЗК-2. Морально-етична компетентність. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі.</p>	<p>ПРН-9. Здатний співпрацювати з батьками дітей та/або особами, які їх замінюють, спеціалістами інших галузей, дотримуючись у своїй діяльності толерантності, культури спілкування, його способів та форм, вербальних і невербальних засобів.</p>
<p>ФК-4. Проектувальна. Здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування професійно-корекційної практики; вміння здійснювати поточне планування логопедичної роботи, визначати умови його практичної реалізації та удосконалювати власну професійну діяльність.</p>	<p>ПРН-3. Володіє сучасними методами діагностики, організації та проведення психолого-педагогічного вивчення дітей з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема, порушеннями мовленнєвого розвитку.</p>
<p>ФК-5. Організаційна. Здатність до застосування знань основних правил організації освітнього, корекційно-реабілітаційного процесів; вміння раціонально організувати корекційно-педагогічну діяльність, контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі освітніх технологій.</p>	<p>ПРН-7. Здатний організувати дитячий колектив в закладах різного типу для сприяння соціальної адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема, порушеннями мовленнєвого розвитку, та підготовки їх до суспільної та виробничої діяльності.</p>
<p>ФК-8. Корекційно-зорієнтована компетентність. Здатність здійснювати профілактичну, пропедевтичну, корекційно-розвиткову роботу з дітьми з психофізичними порушеннями незалежно від типу закладу і форми організації освітньо-виховної діяльності. Здатність організувати дитячий колектив в інклюзивному освітньому середовищі; здійснювати комплексний психолого-педагогічний та соціальний супровід дітей.</p>	<p>ПРН-8. Здатний здійснювати психолого-педагогічний та соціальний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в ролі асистента вчителя з використанням методів та форм освітньої, корекційно-розвиткової роботи, прогресивних прийомів керівництва різними видами діяльності дітей.</p>

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст практики педагогічної в спеціальних закладах (виробничій) охоплює всі напрями діяльності вчителя-дефектолога, вихователя. Під час її проведення практиканти виконують професійні обов'язки *вчителя-дефектолога спеціального закладу освіти*, що забезпечує поєднання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти з практичною діяльністю, сприяє формуванню творчого ставлення до професії.

1-й етап – підготовчий. На настановчій конференції аналізуються особливості проходження даного виду практики, проводиться індивідуальна робота зі здобувачами вищої освіти з метою розкриття специфіки проходження практики у тому чи іншому спеціальному закладі освіти. Також характеризуються особливості, мета, зміст, завдання педагогічної практики, надаються чіткі вказівки щодо оформлення звітної документації. Здобувачі вищої освіти одержують консультації керівника практики з приводу організації індивідуальної роботи здобувача вищої освіти, відбувається розподіл за базовими закладами.

2-й етап – основний. Він дає змогу упродовж 4-х (для денної форми навчання)/2-х (для заочної форми навчання) тижнів виконати завдання практики, ознайомитись зі структурою спеціального закладу освіти, з контингентом вихованців/учнів, з документацією школи (класу), включатись в освітній процес і спостерігати за діяльністю вчителя-дефектолога, вихователя, вчителя-логопеда та психолога, за поведінковими проявами дітей з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема, порушеннями мовленнєвого розвитку під час занять; самостійно провести корекційно-розвиткові заняття (уроки), виховні заходи.

3-й етап – заключний, передбачає підведення підсумків практики, оформлення звітної документації, обговорення її результатів, підготовку звіту, отримання заліку.

Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ДЕННОЇ форми навчання:

I- тиждень:

- знайомство з адміністрацією закладу, вчителем-логопедом, вчителем-дефектологом та спеціалістами інших галузей;
- бесіда з керівником закладу, його заступниками про особливості організації роботи закладу; вивчення історичних відомостей про заклад, характеристика його колективу, контингенту дітей з порушеннями психофізичного розвитку; кваліфікація спеціалістів, які працюють в даному закладі, стан матеріально-технічної бази, наявність пристосованих приміщень, характеристика режимних моментів тощо;
- бесіда з вчителем-дефектологом, вихователем про особливості організації різних видів діяльності з дітьми із порушеннями психофізичного розвитку;
- бесіда з вчителем-дефектологом про організацію методичної роботи з батьками дітей;
- знайомство з кабінетом вчителя-дефектолога, його оснащенням;
- вивчення особових справ дітей з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема, порушеннями мовленнєвого розвитку;
- бесіда з вчителем-дефектологом, вихователем групи з метою вивчення особливостей психофізичного та емоційно-вольового розвитку дітей даної групи/класу;
- бесіда з вчителем-логопедом про особливості розвитку мовлення вихованців/учнів даного закладу;
- бесіда з медичним персоналом закладу для вивчення особливості медичного обслуговування вихованців/учнів;
- знайомство з вихованцями, відбір та розподіл дітей на підгрупи та індивідуальні корекційно-розвиткові заняття;
- знайомство з виробами, виготовленими дітьми, та проведення бесіди з педагогами про особливості розвитку їхньої моторики;
- вивчення планів корекційно-розвиткової та виховної роботи;
- спостереження за освітнім процесом у закладі, групі/класі; за організацією режимних моментів;
- бесіда з педагогами закладу про специфіку організації та проведення корекційно-розвиткових занять;

II-III тиждень:

- знайомство з індивідуальним плануванням корекційно-розвиткових занять вчителя-дефектолога та вихователя, з організацією навчання, ігрової діяльності дітей, довілля тощо;
- ознайомлення з основною документацією вчителя-дефектолога і вихователя;
- відвідування і конспектування корекційно-розвиткових занять вчителя-дефектолога;
- аналіз виховних та корекційно-розвиткових занять;
- вивчення заохочень і покарань, які використовуються в закладі;
- надання практичної допомоги вчителю-дефектологу, вихователям у підготовці до корекційно-розвиткових занять (виготовлення роздаткового матеріалу, наочних посібників тощо);
- самостійне проведення психолого-педагогічного обстеження дітей із порушеннями психофізичного розвитку;
- самостійна розробка плану індивідуальної корекційно-розвиткової роботи;
- визначення спільно з вчителем-дефектологом тем для проведення пробних корекційно-розвиткових занять (уроків);
- аналіз календарного плану корекційно-розвиткових занять;
- складання планів-конспектів корекційно-розвиткових занять;
- проведення пробних корекційно-розвиткових занять;
- аналіз пробних корекційно-розвиткових занять;
- виготовлення дидактичного матеріалу до корекційно-розвиткових занять;
- самостійна робота в якості вчителя-дефектолога спецзакладу для дітей із порушенням психофізичного розвитку;
- консультативна робота з вихователями та батьками (індивідуальні та групові консультації, батьківські збори);
- участь у виховних заходах;
- визначення теми контрольного відкритого виховного заходу;
- проведення експериментальних досліджень з метою добору матеріалів для написання курсової роботи;

IV тиждень:

- проведення залікових корекційно-розвиткових занять;
- проведення контрольного відкритого виховного заходу;
- оформлення звітної документації;
- підведення підсумків практики;
- підготовка до звітної конференції.

Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ЗАОЧНОЇ форми навчання:

I- тиждень:

- знайомство з адміністрацією закладу, вчителем-логопедом, вчителем-дефектологом та спеціалістами інших галузей;
- бесіда з керівником закладу, його заступниками про особливості організації роботи закладу; вивчення історичних відомостей про заклад, характеристика його колективу, контингенту дітей з порушеннями психофізичного розвитку; кваліфікація спеціалістів, які працюють в даному закладі, стан матеріально-технічної бази, наявність пристосованих приміщень, характеристика режимних моментів тощо;
- бесіда з вчителем-дефектологом, вихователем про особливості організації різних видів діяльності з дітьми із порушеннями психофізичного розвитку;
- бесіда з вчителем-дефектологом про організацію методичної роботи з батьками дітей;
- знайомство з кабінетом вчителя-дефектолога, його оснащенням;
- вивчення особових справ дітей з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема, порушеннями мовленнєвого розвитку;
- бесіда з вчителем-дефектологом, вихователем групи з метою вивчення особливостей психофізичного та емоційно-вольового розвитку дітей даної групи/класу;

- бесіда з вчителем-логопедом про особливості розвитку мовлення вихованців/учнів даного закладу;
- бесіда з медичним персоналом закладу для вивчення особливості медичного обслуговування вихованців/учнів;
- знайомство з вихованцями, відбір та розподіл дітей на підгрупи та індивідуальні корекційно-розвиткові заняття;
- знайомство з виробами, виготовленими дітьми, та проведення бесіди з педагогами про особливості розвитку їхньої моторики;
- вивчення планів корекційно-розвиткової та виховної роботи;
- спостереження за освітнім процесом у закладі, групі/класі; за організацією режимних моментів;
- бесіда з педагогами закладу про специфіку організації та проведення корекційно-розвиткових занять;

II тиждень:

- знайомство з індивідуальним плануванням корекційно-розвиткових занять вчителя-дефектолога та вихователя, з організацією навчання, ігрової діяльності дітей, докільця тощо;
- ознайомлення з основною документацією вчителя-дефектолога і вихователя;
- відвідування і конспектування корекційно-розвиткових занять вчителя-дефектолога;
- аналіз виховних та корекційно-розвиткових занять;
- вивчення заохочень і покарань, які використовуються в закладі;
- надання практичної допомоги вчителю-дефектологу, вихователям у підготовці до корекційно-розвиткових занять (виготовлення роздаткового матеріалу, наочних посібників тощо);
- самостійне проведення психолого-педагогічного обстеження дітей із порушеннями психофізичного розвитку;
- самостійна розробка плану індивідуальної корекційно-розвиткової роботи;
- визначення спільно з вчителем-дефектологом тем для проведення пробних корекційно-розвиткових занять (уроків);
- аналіз календарного плану корекційно-розвиткових занять;
- складання планів-конспектів корекційно-розвиткових занять;
- проведення пробних корекційно-розвиткових занять;
- аналіз пробних корекційно-розвиткових занять;
- виготовлення дидактичного матеріалу до корекційно-розвиткових занять;
- самостійна робота в якості вчителя-дефектолога спецзакладу для дітей із порушенням психофізичного розвитку;
- консультативна робота з вихователями та батьками (індивідуальні та групові консультації, батьківські збори);
- участь у виховних заходах;
- визначення теми контрольного відкритого виховного заходу;
- проведення експериментальних досліджень з метою добору матеріалів для написання курсової роботи;
- проведення залікових корекційно-розвиткових занять;
- проведення контрольного відкритого виховного заходу;
- оформлення звітної документації;
- підведення підсумків практики;
- підготовка до звітної конференції.

ВИД ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ: диференційований залік

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Після закінчення практики здобувач вищої освіти здає керівнику практики такі матеріали практики:

1. Характеристика здобувача вищої освіти з аналізом та оцінкою виконаної роботи з підписом керівника закладу, завірена печаткою.

2. Щоденник практики, в якому містяться щоденні записи відвіданих корекційно-розвиткових занять, виховних заходів, аналізи контрольних та пробних занять/уроків своїх та інших практикантів, відвіданих індивідуальних занять/уроків з корекційно-розвиткової роботи, яка проводилася в закладі освіти (вимоги до ведення щоденника подані у додатку Б).

3. Історична довідка про заклад.

4. Розгорнутий аналіз трьох корекційно-розвиткових занять/уроків (додаток В).

5. План-конспект п'ятих (2 – індивідуальні, 3 – підгрупові) контрольних корекційно-розвиткових занять/уроків з використаними наочними, роздатковими матеріалами, підписаних вчителем-дефектологом (додаток В).

6. Розгорнутий план-конспект проведеного виховного заходу (додаток Г).

7. Психолого-педагогічна характеристика на одного вихованця/учня закладу (додаток Д).

8. Наочні посібники до корекційно-розвиткових занять, виховних заходів (методична скарбничка).

9. Звіт про проходження практики з коротким самоаналізом (додаток Е).

10. Проведення ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ з фото звіту.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підведення підсумків практики педагогічної в спеціальних закладах (виробничої) проводиться на підсумковій конференції. Оцінка з практики складає оформлення корекційно-розвиткових занять і виховних заходів, участь здобувача вищої освіти у роботі з дітьми під час проходження практики, відгуки педагогічного колективу про діяльність практикантів.

У процесі проходження практики здійснюється щоденний і підсумковий контроль та облік роботи здобувачів вищої освіти. Матеріали практики подаються протягом наступного тижня після повернення здобувачів вищої освіти з практики. Оцінка виставляється з урахуванням якості виконання завдань, ставлення до педагогічної діяльності, дисциплінованості, самостійності, систематичності роботи, творчого підходу тощо, відгуку педагогічного колективу спеціального закладу освіти про роботу здобувача вищої освіти, якості та правильності оформлення звітної документації, рівня володіння основними методами і прийомами подачі матеріалу дітям з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема, порушеннями мовленнєвого розвитку.

Критеріями оцінки результатів практики здобувачів вищої освіти виступають:

– рівень теоретичної підготовки практиканта, осмислення ним своєї діяльності (її мети, завдань, змісту, методики);

– рівень професійної спрямованості педагогічної діяльності майбутніх педагогів, їхньої соціальної активності (гуманне ставлення до дітей, активність, відповідальність, цікавість до майбутньої професії, творче ставлення до роботи);

– рівень сформованості компетентностей (знань, умінь, навичок та здібностей).

Оцінювання практики відбувається з урахуванням складності та вагомості кожного окремого завдання. В зв'язку з цим оцінюються:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базима Н. В., Качуровська О. Б., Коломієць Ю. В., Мартиненко І. В. Дитина з труднощами в навчанні в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / за ред. І. В. Мартиненко, М. К. Шеремет. Київ: ДІА, 2019. 148 с.
2. Дегтяренко Т. М., Вавіна Л. С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами : навчальний посібник для ВНЗ / Суми : Університетська книга, 2018. 302 с.
3. Коваль, Л. В. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного ДНЗ : навчально-методичний посібник. Київ : ФОП Симоненко О. І., 2018. 100 с.
4. Компанець, Н. М. Моделювання індивідуального розвитку дитини з особливими потребами в умовах інклюзивного ДНЗ : навчально-методичний посібник. Київ : ФОП Симоненко О. І., 2018. 68 с.
5. Коваль Л. В., Компанець Н. М., Квітка Н. О., Лапін А. В., Луценко І. В. Особлива дитина в інклюзивному навчальному закладі : навчально-методичний комплект. Київ : ФОП Симоненко О. І., 2018. 380 с.
6. Компанець Н. М. Моделювання індивідуального розвитку дитини з особливими потребами в умовах інклюзивного ДНЗ : навчально-методичний посібник. Київ: ФОП Симоненко О. І., 2018. 68 с.
7. Лопатіна Г.О. Навчально-методичний комплекс «Наскрізна програма практика» фахової підготовки студентів спеціальності 6.010105 Корекційна освіта (логопедія), 7.0101010501 Корекційна освіта (логопедія), 8.01010501 Корекційна освіта. Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2016. 56 с.
8. Лопатіна Г. О. Логопедичний масаж та гімнастика : навчальний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2018. 214 с.
9. Лопатіна Г. Методика навчання діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку: монографія. Бердянськ: ФОП Ткачук О. В., 2014. 254 с.
10. Ночовка В. І., Головка В. А., Тимошук О. М. Організація інклюзивного навчання в школі Київ : Шкільний світ, 2014.
11. Основи спеціальної та інклюзивної педагогіки : навчальний посібник / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2018. 338 с.
12. Програми з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1 - 4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення : «Корекція мовлення», «Корекція розвитку» / За ред. Данілавічюте Е. А., Колупасової А. А., Трофименко Л. І. , Рібцун Ю. В. Чернівці : Букрек, 2017. 152 с.
13. Ревуцька О. В., Линдіна Є. Ю. Технології логопедичного обстеження: : навчально-методичний посібник. Бердянськ: БДПУ, 2018. 250 с.
14. Ревуцька О. Теорія та методика виховання дітей з вадами мовлення : навч. посібн. для студ. напряму підготовки 6.010105 Корекційна освіта. Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2016. 240 с.
15. Рібцун Ю.В. Професійний довідник учителя-логопеда дошкільного навчального закладу. Харків: Основа, 2013.
16. Степанова О. А. Организация логопедической работы в ДОУ. Москва : Сфера, 2007. 112 с.
17. Формування інформаційно-освітнього середовища навчання старшокласників на основі технологій електронних соціальних мереж : монографія / наук. ред. О. П. Пінчук. Київ : Педагогічна думка, 2018. 160 с.
18. Цибуляк Н. Психологічний супровід професійної діяльності спеціального педагога : навч.-метод. Пос. Бердянськ : БДПУ, 2018. 216 с.
19. Четверікова, Н. В. Інклюзивний клас у школі. Психолого-педагогічні аспекти роботи педагогів. Київ : Шкільний світ, 2018. 136 с.

ДОДАТКИ

Додаток А.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ РОБОТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
керівник педпрактики
від кафедри _____
« ____ » _____ 20__ року

Індивідуальний план роботи

здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти _____ курсу, _____ СО групи факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Бердянського державного педагогічного університету

_____ (прізвище, ім'я здобувача)

на період проходження практики з _____ до _____ року в _____

(спеціальний заклад освіти)

(зміст індивідуального плану)

Розділ	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання

Додаток Б.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА

ЩОДЕННИК

з практики педагогічної в спеціальних закладах (виробничої)
здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти _____ курсу
_____ СО групи _____

(прізвище, ім'я здобувача)

Практика проводиться з « _____ » по « _____ » 20__ року

Керівник практики _____

Директор закладу _____

Вчитель-дефектолог _____

Адреса закладу _____

***Щоденник містить:

Розклад занять, режим дня.

Список вихованців/учнів.

Індивідуальний план практики (по тижнях).

Відомості про заклад, про роботу з батьками, про гурткову роботу.

Конспекти всіх відвіданих корекційно-розвиткових занять, виховних заходів.

Розгорнуті плани-конспекти проведених корекційно-розвиткових занять.

Конспекти аналізу корекційно-розвиткових занять інших практикантів.

Результати вивчення особових справ вихованців.

Розгорнутий план-конспект виховного заходу.

Додаток В.

ОРІЄНТОВАНА СХЕМА АНАЛІЗУ ЗАНЯТТЯ

1. Дата, час.
2. Кількість дітей, присутніх на занятті/уроці, їх вік.
3. Вид корекційно-розвиткового заняття.
4. Тема та мета корекційно-розвиткового заняття.
5. Підготовка до корекційно-розвиткового заняття: аналіз плану-конспекту (відповідність змісту заняття програмним вимогам вікової групи/класу та рівню підготовленості вихованців; точність і повнота формування завдань; виховний та розвиваючий вплив даного програмного матеріалу).
6. Організація заняття та його технічне забезпечення.
7. Проведення заняття:
 - рішення завдань навчання та закріплення вмій і навичок;
 - добір методів і прийомів, їх різноманітність, доцільність, відповідність завданням корекційно-розвиткового заняття, віковим можливостям, етапу навчання, характеру вправ.
8. Діяльність дітей:
 - міра організованості та дисциплінованості групи;
 - взаємовідношення між дітьми;
 - прояв активності, уваги, ініціативи, наполегливості;
 - самопочуття та настрої.
9. Діяльність вчителя-дефектолога:
 - характер спілкування з дітьми;
 - доступність, емоційність, лаконічність та якість показу і пояснення вправ;
 - уміння бачити всю групу/клас, контролювати стан та поведінку вихованців/учнів;
 - уміння володіти голосом, емоційність, характер проведення корекційно-розвиткового заняття (впевнено – невпевнено).
10. Загальна оцінка корекційно-розвиткового заняття.
11. Висновки та поради щодо виправлення недоліків та удосконалення методики проведення заняття.

Схема аналізу заняття

Етапи заняття, їх тривалість	Методи та прийоми, що використовуються на занятті	Поведінка та мовлення дітей	Позитивні риси заняття	Недоліки та їх причини	Пропозиції та рекомендації щодо поліпшення

Додаток Г.

ОРІЄНТОВНА СХЕМА АНАЛІЗУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

1. Загальні відомості про виховний захід (група, рік навчання, місце проведення).
2. Тема і мета виховного заходу.
3. Форма проведення (свято, зустріч, екскурсія та ін.).
4. Актуальність виховного заходу та його відповідність потребам та інтересам вихованців/учнів, рівню їх розвитку, віковим та психофізичним особливостям.
5. Попередня підготовка до заходу :
 - залучення до його підготовки дітей.
 - наявність та якість плану проведення заходу.
 - підготовка наочних посібників до заходу.
6. Проведення заходу :
 - дохідливість і переконливість розкриття теми та змісту заходу;
 - врахування вікових особливостей дітей та їх інтересу;
 - доцільність і ефективність застосованих методів виховання під час проведення заходу, забезпечення організаційної чіткості, емоційності у його проведенні;
 - участь дітей у проведенні заходу, їх поведінка, увага, інтерес, дисципліна;

- ефективність використання обладнання: наочних посібників, технічних засобів тощо.
- підсумки проведеного виховного заходу;
- етика поведінки практиканта (уміння викликати інтерес, активізувати дітей; тон, педагогічний такт, зовнішній вигляд, культура мовлення, міміка, жести).

7. Загальні висновки про захід:

- виховна цінність заходу;
- методичні помилки та недоліки у підготовці та проведенні виховного заходу, їх причини та шляхи усунення.

Додаток Д.

ОРІЄНТОВНА СХЕМА НАПИСАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА УЧНЯ

1. Загальні відомості.

Прізвище. Ім'я. По-батькові. Дата народження. Діагноз. Чи відвідував дошкільний заклад, чи навчався в масовій школі. В яких класах і скільки.

2. Історія розвитку.

Стан здоров'я батьків. Особливості протікання вагітності та пологів. Ранній розвиток дитини в сім'ї. Захворювання та травми у дошкільному віці.

3. Сім'я дитини.

Склад сім'ї. Чим займаються батьки. Матеріальні умови сім'ї. Режим дня. Взаємостосунки між членами сім'ї. Ставлення членів сім'ї до дитини.

4. Фізичний статус.

Фізичний розвиток дитини, чи відповідає він віку вихованця/учня? Відхилення у фізичному розвитку. Стан моторики. Порушення рухів. Координація рухів. Стан аналізаторів. Чи є хронічні захворювання. Втомлюваність.

5. Особливості пізнавальної діяльності.

Увага. Швидкість, обсяг, точність, осмисленість сприймання. Особливості зорового і слухового сприймання. Сприймання форми, величини, кольору, часу, простору.

Пам'ять. Швидкість, повнота, міцність запам'ятовування цифрового, наочного, словесного матеріалу. Особливості довільного і мимовільного запам'ятовування. Осмисленість, точність, повнота відтворення. Використання прийомів запам'ятовування, рівень розвитку логічної пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті.

Особливості мовлення. Рівень мовленнєвого розвитку. Темп і ритм мовлення. Дефекти звуковимови. Особливості голосу. Емоційна забарвленість мовлення. Запас слів. Особливості активного і пасивного словника. Граматична будова мови. Стан діалогічного та монологічного мовлення. Особливості писемного мовлення.

Мислення. Особливості аналізу та синтезу, узагальнення та абстрагування. Рівень розвитку наочно-образного та логічного мислення. Вміння встановлювати причино-наслідкові зв'язки. Розуміння головного в літературному тексті. Здатність робити висновки самостійно.

Характеристика емоційно-вольової сфери вихованця/учня:

- особливості емоцій, інтелектуальні, моральні та естетичні почуття учня, їх вплив на процес навчання, вольової якості учня;
- спрямованість учня: мотиви навчання, інтереси, ідеали, життєва мета, переконання, світогляд;
- темперамент і характер учня: особливості темпераменту, звички, вплив виховання і самовиховання на формування характеру учня;
- здібності і навчальна діяльність учня: успішність учня з різних предметів, зв'язок здібностей та інтересів;
- вихованця/учень – член групи/колективу спеціального закладу освіти, його статус: участь у громадському житті, виконання доручень, зміст і характер товаришування і дружби.

Загальні висновки: найбільш характерні особливості вихованця/учня, які слід врахувати при індивідуальному підході до нього, першочергові педагогічні заходи, необхідні для підвищення ефективності вихованих впливів на вихованця/учня.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

(титульна сторінка звіту має такий вигляд)

ЗВІТ

Здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти _____ курсу, _____ СО групи, факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти Спеціальності 016 Спеціальна освіта

(прізвище, ім'я здобувача)

про проходження практики педагогічної в спеціальних закладах (виробничій)

Місце проходження практики: _____

Керівник практики: _____

*****Схема звіту практиканта

I. Навчальна робота.

1. Загальні відомості про місце та час проходження практики.
2. Відвідування корекційно-розвиткових занять: вчителя-дефектолога; інших спеціалістів.
3. Проведення корекційно-розвиткових занять самим здобувачем вищої освіти: кількість проведених корекційно-розвиткових занять, їх критична оцінка; засоби, що використовувались для активізації діяльності вихованців на корекційно-розвитковому занятті; які навчальні посібники виготовив, оцінка їх та роль цих посібників на корекційно-розвитковому занятті.
4. Індивідуальна та диференційована робота з вихованцями/учнями, її результати.
5. Виховна робота, її зміст (тематика та форми проведення заходів, їх кількість та ін.).
6. Виготовлення наочності.
7. Труднощі у виконанні завдань педпрактики, шляхи їх подолання.
8. Оволодіння уміннями та навичками проведення корекційно-розвиткової роботи.
9. Загальні висновки про корекційно-розвиткову роботу.

II. Виховна робота.

1. Група, за якою закріплений здобувач вищої освіти.
2. Спостереження за роботою вчителя-дефектолога, відвідування проведених ним виховних заходів (загальні враження).
3. Відвідування виховних заходів, проведених іншими здобувачами (кількість, їх короткий аналіз).
4. Зміст роботи, проведеної здобувачем як помічником вчителя-дефектолога (вчителя-логопеда): вивчення колективу групи/класу та окремих вихованців/учнів; тема залікового виховного заходу; індивідуальна робота з дітьми; робота з батьками вихованців.
5. Труднощі у підготовці і проведенні виховних заходів.
6. Ознайомлення із системою виховної роботи в спеціальному закладі освіти.
7. Оволодіння вміннями та навичками організації і проведення виховної роботи.
8. Загальні висновки про виховну роботу.

III. Методична робота.

1. Участь у роботі педагогічних рад, методичних секцій та об'єднань.
2. Ознайомлення з документацією та планами роботи спеціального закладу освіти (вказати конкретно).
3. Вивчення досвіду роботи вчителя-дефектолога.
4. Ознайомлення з психолого-педагогічною та методичною літературою під час практики.

IV. Науково-дослідницька робота.

1. Тема науково-дослідної роботи; вивчена література з теми; опис спостережень, експериментів, анкетувань за темою дослідження.
2. Теми виступів на методичних семінарах.
3. Банк педагогічного досвіду.

V. Висновки.

1. Що дала педпрактика здобувачу вищої освіти.
2. Позитивне в організації та проведенні практики.
3. Виявлені недоліки (конкретно які) та шляхи їх подолання.
4. Пропозиції щодо підготовки, організації та проведення практики.